

Nr 969

Av herrar Rubin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 149, med förslag till radiolag.

(Lika lydande med motion nr 793 i Första kammaren)

Förslaget om en ny radiolag framfört i Kungl. Maj:ts proposition nr 149 kan till vissa delar framstå som ett ingrepp mot yttrandefriheten.

Vid tidigare tillfällen har motiveringen för bibehållande och bevästande av radiomonopolet varit bristen på sändningskanaler och befarad trängsel i etern. I propositionen föreslås nu att även sändning per tråd »direkt till allmänheten» förbjudes, vilket innebär att rätten att sända program oavsett på vilket sätt det sker blir monopoliserad.

Motivet att förbjuda trådsändningar måste enligt vår mening bero på myndigheternas rädsla för fri konkurrens. Man vill därför på allt sätt skydda Sveriges Radios ensamrätt att med teleteknik distribuera nyheter och underhållning. I sitt remissyttrande i anledning av propositionen fruktar Sveriges Radio en fri konkurrens när man skriver:

Om programverksamhet för trådsändningar till en större allmänhet fick bedrivas utan tillstånd och utan de standardkrav, som gäller för trådlösa sändningar, skulle dessa trådsändningar särskilt i större städer med hjälp av reklaminkomster och annan kommersiell verksamhet kunna få en så betydande omfattning och bli en så påtaglig konkurrent till rundradion om publikintresset, att denna skulle ha svårigheter att upprätthålla den karaktär som stipulerats.

För att kunna befästa radiomonopolet vill kommunikationsministern i ordet rundradiosändning även innefatta trådsändning trots att 1959 års internationella telekonvention med radiosändning endast avser trådlös sändning.

Det nya lagförslaget är mycket svårtolkat och har många vaga definitioner å vissa begrepp, bl. a. har begreppet »allmänheten» i olika sammanhang vållat bekymmer. Vid exempelvis sjukhusradio eller ett evenemang på en idrottsplats talas det i tolkningen av den föreslagna lagen om en allmänhet som är en sluten krets eftersom personerna befinner sig i en likartad situation eller har ett påtagligt gemensamt intresse. Personer i en bostadsförening vilka bor i ett bostadsområde kan dock inte av den anledningen att de tillhör en förening anses utgöra en sluten krets, vilket dock passagerarna på en båt enligt propositionen anses utgöra. Detta senare har kanske sin förklaring i att statens järnvägar sedan länge på fartyg i Öresund bedriver

sändning av television medelst tråd, vilket man tydligen också kan fortsätta med i framtiden enligt motiveringen i propositionen att man här har att göra med »en slutna krets vars medlemmar är förenade genom en påtaglig gemenskap av annat slag än ett gemensamt intresse att lyssna eller se sändningen».

I lagförslaget finnes intagna övergångsbestämmelser för företag som redan bedriver etablerad programverksamhet så att dessa kan fortsätta (men inte utvidga sin verksamhet) och därmed bli något av ett monopol i monopolet. Det heter i propositionen att dessa får driva sin verksamhet i den omfattning som påbörjats den 1 november 1966. Ordet »påbörjats» är även detta svårtolkat, eftersom det ledande företaget utanför Sveriges Radio, ITV, lagt ned ca 1,5 miljon på förberedelser att nå nya intressenter. I Upplands Väsby har man lagt in teleslingor till 2 500 hushåll, men man är hittills inte färdig att sända till mer än 600 hushåll. Hur förfares med de företag som lagt ned kostnader för förberedelse till trådsändning men på grund av svårigheter att tolka gällande bestämmelser avvaktat mer preciserade förordningar?

Med den våldsamma expansion som tekniken på detta område f. n. befinner sig i är det inte omöjligt att vi en gång i framtiden får tidningar distribuerade hem till läsaren genom s. k. telefax på telefonledningen. Enligt den nya lagen skulle en sådan distribution vara olaglig.

Det enda motiv som anförts mot en obeskuren rätt till trådsändning synes vara att den skulle kunna ur konkurrenssynpunkt vara menlig för den statliga monopoliserade radiosändningen. Enligt vår mening skulle detta inslag av konkurrens i en eljest helt monopoliserad verksamhet tvärtom vara en positiv och stimulerande faktor, som därutöver står i yttrandefrihetens tjänst.

Med åberopande av vad ovan anförts hemställer vi,

dels att riksdagen måtte besluta att trådsändning får ske utan inskränkning, dels att åt vederbörande utskott uppdrages att vidtaga de ändringar i det till propositionen fogade Förslag till lag som därav betingas.

Stockholm den 22 november 1966

Bertil Rubin (mbs)

Sten Sjöholm (fp)

C. G. Regnéll (h)